

**«Футбол – це гра, яка не знає
пауз і не терпить зупинок!»
до Всесвітнього дня футболу
Інформаційний бібліографічний список**

Укладач: бібліотекар природничого
факультету та факультету фізичного
виховання і спорту Бурчинська А. В.

Дата відбору матеріалу: 20.11.24 р.

Кількість відібраних джерел: 33.

Щороку 10 грудня за рішенням ООН відзначається Всесвітній день футболу. Таким чином міжнародне співтовариство віддає данину цьому виду спорту, який для багатьох мільйонів не просто гра, а стиль життя.

Футбол виховує характер і пропагує здоровий спосіб життя, для багатьох це просто хобі, для інших – покликання, справа всього життя, а для мільйонів людей по всьому світу – ні з чим не порівнянні емоції, які дарує футбольний матч. Цей спорт об'єднує цілі країни і континенти, мова футболу не має кордонів.

У цей день ми приєднуємося до привітань усім шанувальникам «короля спорту» зі Всесвітнім днем футболу!

Футбол (від англ. football) – командний вид спорту, в який грають дві команди по одинадцять гравців зі сферичним м'ячем. Близько 250 мільйонів чоловіків і жінок із більш ніж 200 країн грають у футбол, що робить його найпопулярнішим у світі видом спорту. Футбол – олімпійський вид спорту.

Першу згадка про футбол як «про гру в м'яч ногами» історики знайшли в китайських джерелах, що датуються другим тисячоліттям до нашої ери. Називалася вона Цу Чю, що означає «штовхати ногою». Гра у футбол дозволяла китайським воїнам підтримувати добру фізичну форму. Коли вперше з'явилася ця гра точно ніхто не знає. Деякі стверджують, що попередником футболу була дика гра саксонців, які жили в Англії в VIII столітті. На бойовищі, після битви, вони копали ногами відрубані голови супротивника. Про цю гру відомо досить мало – те, що були ворота і воротар, те, що гра була частиною фізичної підготовки солдатів, і що вона була відома вже три тисячі років тому. У футбол грали й у Давній Греції, і Римі близько двох з половиною тисяч років тому.

Проте нинішній футбол є прямим нащадком гри у м'яч в Британії. Перші правила гри, які чітко розрізняли футбол і регбі, були записані 1863 року, хоча перші футбольні клуби з'явилися дещо раніше. Футбол за встановленими правилами здобув популярність наприкінці XIX-го, на початку XX-го століття. Завдяки британським морякам гра потрапила в численні портові міста світу, а звідти поширилася на територію країн Європи, Латинської Америки, Африки, Азії.

Футбол в Україні

Офіційно першим футбольним матчем в Україні зараз вважається матч у Львові 14 липня 1894 року між командами Львова і Кракова. Матч відбувся в Стрийському парку в рамках Загальної виставки краювої і тривав 7 хвилин до першого голу, оскільки після матчу мали відбуватися показові виступи спортсменів інших видів спорту. У 2004 році, з нагоди відзначення 110-ї річниці першого матчу в Україні у Стрийському парку Львова відбулося урочисте відкриття пам'ятника українському футболу роботи львівського скульптора Ярослава Скакуна.

За часів незалежності в Україні організовано національну систему проведення змагань на всіх рівнях. Українська асоціація футболу, згідно з

угодами з організаціями, делегує право на проведення всеукраїнських змагань. Більшість змагань на професійному рівні (Перша та Друга ліги) проходять під керівництвом Професіональної футбольної ліги України.

До 2008 року ПФЛ також займалася проведенням Вищої ліги, але з утворенням Української Прем'єр-ліги права на проведення найвищого українського дивізіону перейшли до новоствореної організації.

Збірна України з футболу дійшла до 1/4 фіналу чемпіонату світу 2006 та чемпіонату Європи 2020, а також була учасником чемпіонату Європи 2016 року. Донецький «Шахтар» став володарем Кубку УЄФА сезону 2008/2009, а «Дніпро» в 2015 році дійшов до фіналу Ліги Європи УЄФА. Україна здобула право на проведення разом із Польщею чемпіонату Європи 2012, а також фіналів Ліги чемпіонів (чоловічої та жіночої) в 2018 році.

Список літератури складений на основі перегляду каталогів і картотек бібліотеки ЖДУ імені Івана Франка, містить літературу із фондів бібліотеки, а також електронні ресурси.

1. Войтенко Н. М. Історія виникнення та розвитку футболу / Н. М. Войтенко, О. П. Гетьман // Фіз. виховання в шк. України. – 2010. – № 5. – С. 33-40. – Бібліогр. в кінці ст.
2. Войтенко С. Мотиви конфлікту кваліфікованих футболісток / Сергій Войтенко, Максим Перепелиця // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – Вип. 14 (33). – Житомир, 2022. – С. 121-126.
3. Галюза С. Дослідження взаємозв'язку силових здібностей із рівнем спортивної майстерності студенток, які займаються футболом / Сергій Галюза // Фіз. виховання, спорт і культура здоров'я у сучас. сусп-ві. – 2020. – № 4. – С. 415-419. – Бібліогр. в кінці ст.
4. Галюза С. Функціональний стан сенсомоторної функції студентів-футболістів / Сергій Галюза // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – Вип. 7 (26). – Вінниця, 2019. – С. 257-263.
5. Дослідник історії українського футболу : до ювілею М. Д. Зубалія // Фіз. виховання в сучас. шк. – 2012. – № 3. – С. 43-44.
6. Зубалій М. Д. Історія становлення і розвитку українського футболу : до 120-річчя вітчизн. футболу / М. Д. Зубалій // Фіз. виховання в рід. шк. – 2014. – № 1. – С. 45-46.
7. Зубалій М. Д. Становлення футболу в Західній Україні: хроніка життя Івана Боберського : (до 140-річчя від дня народж.) / М. Д. Зубалій // Фіз. виховання в сучас. шк. – 2013. – № 5. – С. 42-44.

8. Легкий Л. Футбол. Історія та статистика : енциклопед. довід. / Левко Легкий. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Тернопіль : Навч. кн. - Богдан, 2012. – 611 с. – Бібліогр.: с. 611.
9. Матвеева О. Є. Футбол як вид оздоровчої фізичної культури / О. Є. Матвеева // Поч. навчання та виховання. – 2018. – № 28/29. – С. 64-69. – Бібліогр.: с. 68-69.
10. Монополія та конкуренція в американському футболі в історії та сучасності / кол. авт.: Х. Р. Хіменес, Ю. А. Бріскін, М. П. Пітин [та ін.] // Укр. журн. медицини, біології та спорту. – 2020. – Том 5, № 5. – С. 364-370. – Бібліогр.: с. 368-369.
11. Палюх М. Вивчення доцільності використання смарт та хмарних технологій у навчально-тренувальній діяльності юних футболістів / Михайло Палюх, Віктор Романюк // Фіз. виховання, спорт і культура здоров'я у сучас. сусп-ві. – 2022. – № 1. – С. 59-65. – Бібліогр. в кінці ст.
12. Побудова мікроциклів у загальному періоді підготовки кваліфікованих футболістів / Віктор Костюкевич, Олександр Перепелиця, Степан Гудима, Володимир Поліщук // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – Житомир, 2021. – Вип. 12 (31). – С. 54-65. – Бібліогр.: с. 65.
13. Процик І. Р. Іван Боберський – творець української футбольної термінології в Галичині / І. Р. Процик // Укр. мова. – 2021. – № 1. – С. 75-90. – Бібліогр. в кінці ст.
14. Розвиток фізичних якостей за допомогою ігрового методу в тренувальному процесі футболістів 5-6 років / кол. авт.: Ірина Собко, Микита Довбня, Олександр Іщенко [та ін.] // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – Житомир, 2021. – Вип. 12 (31). – С. 77-84. – Бібліогр.: с. 84.
15. Семібаламут О. Історія виникнення футбольного м'яча : цікаво знати / Ольга Семібаламут // Здоров'я та фіз. культура. – 2015. – № 17/18. – С. 18-22.
16. Соломонко В. В. Футбол / В. В. Соломонко, Г. А. Лисенчук, О. В. Соломонко. – Київ : Олімп. літ, 1997. – 286, [1] с. – Бібліогр.: с. 279-280.
17. Технічна підготовка футболістів : метод. рек. для студ., викл. каф. фіз. вих. та тренерів / Г. П. Грибан [та ін.] ; ред.: Л. Р. Айунц, О. А. Москаленко. – Житомир : ЖНАЕУ, 2009. – 72 с.
18. Толкунова І. Детермінанти психологічної згуртованості в спортивній команді (на прикладі футболу) / Інна Толкунова, Олександра Голець, Шериф Сархан // Фіз. виховання, спорт і культура здоров'я у сучас. сусп-ві. – 2020. – № 4. – С. 496-500 : рис. – Бібліогр. в кінці ст.
19. Улан А. Ігрова спеціалізація у футболі з урахуванням моторної асиметрії спортсменів / Аліна Улан, Ілля Балковий // Фіз. виховання, спорт і культура здоров'я у сучас. сусп-ві. – 2022. – № 1. – С. 66-73. – Бібліогр. в кінці ст.

Електронні ресурси

1. Годлевський П. М. Розвиток спеціальних фізичних якостей футболістів [Електронний ресурс] / П. М. Годлевський, Б. Д. Зубрицький, О. Б. Спринь // Реабілітація та відпочинок. – 2024. – Т. 18, № 1. – С. 218-226. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rehrec_2024_18_1_25.
2. Дяченко А. Теоретико-методичні засади програмного забезпечення фізичної підготовки футболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки [Електронний ресурс] / А. Дяченко, Б. Вей // Спортивна наука та здоров'я людини. – 2023. – № 2. – С. 100-111. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spschuh_2023_2_10.
3. Кисельов В. О. Характеристика комплексної підготовки футбольного арбітра [Електронний ресурс] / В. О. Кисельов // Олімпійський та паралімпійський спорт. – 2023. – Вип. 2. – С. 13–16. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/olparsp_2023_2_5.
4. Кузьменко С. О. Історичний аспект підготовки футболістів груп початкової підготовки [Електронний ресурс] / С. О. Кузьменко, І. М. Скрипка // Олімпійський та паралімпійський спорт. – 2023. – Вип. 3. – С. 23–26. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/olparsp_2023_3_7.
5. Кулик С. М. Особливості кібератак на футбольні клуби країн світу [Електронний ресурс] / С. М. Кулик // Acta securitatae volyniensis. – 2023. – № 2. – С. 14–22. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/acsev_2023_2_4.
6. Лазоренко С. А. Альтернативні погляди на історичні аспекти становлення сучасного футболу [Електронний ресурс] / С. А. Лазоренко, В. І. Гончаренко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – 2022. – Вип. 1. – С. 65-69. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2024_81\(3\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2024_81(3)_15).
7. Лапицький В. О. Особливості педагогічного контролю у процесі тренування футболістів [Електронний ресурс] / В. О. Лапицький, Н. А. Кулик // Олімпійський та паралімпійський спорт. – 2023. – Вип. 3. – С. 31–34. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/olparsp_2023_3_9.
8. Максименко Л. М. Використання спеціальних засобів для формування фізичної підготовленості футболістів на етапі початкової підготовки [Електронний ресурс] / Л. М. Максименко, М. О. Кекін // Олімпійський та паралімпійський спорт. – 2023. – Вип. 3. – С. 43–48. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/olparsp_2023_3_11.
9. Максименко Л. М. Щодо покращення тактичної підготовленості футболістів 15–16 років у річному тренувальному циклі [Електронний ресурс] / Л. М. Максименко, М. В. Мигаль // Олімпійський та паралімпійський спорт. –

2023. – Вип. 2. – С. 21–25. – Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/olparsp_2023_2_7.

10. Мироненко Б. В. Психофізичні особливості діяльності футбольних арбітрів [Електронний ресурс] / Б. В. Мироненко // *Olympicus*. – 2023. – Вип. 3. – С. 123–128. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/olym_2023_3_20

11. Перцухов А. А. Кількісні показники блокувань ударів у ворота футболістів високої кваліфікації в умовах змагальної діяльності [Електронний ресурс] / А. А. Перцухов, В. В. Шаленко, П. І. Шелудько // *Спортивні ігри*. – 2024. – № 3. – С. 31-40. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sporihry_2024_3_6.

12. Перцухов А. А. Показники кількості та ефективності виконання прийомів м'яча різними способами футболістами високої кваліфікації в умовах змагальної діяльності [Електронний ресурс] / А. А. Перцухов // *Спортивні ігри*. – 2024. – № 3. – С. 41-48. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sporihry_2024_3_7.

13. Сучасні тенденції розвитку аматорського футболу в Україні [Електронний ресурс] / І. Дорошенко, А. Свасьєв, Е. Соболев [та ін.] // *Спортивна наука та здоров'я людини*. – 2023. – № 1. – С. 91-103. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spschuh_2023_1_8.

14. Шелюк В. О. Особливості подолання конфліктної поведінки футболістів під час тренувань [Електронний ресурс] / В. О. Шелюк, Т. Р. Демчук // *Олімпійський та паралімпійський спорт*. – 2023. – Вип. 3. – С. 79–82. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/olparsp_2023_3_18.

